Judecătoria Anenii Noi, sediul Bender, judecător Alexandru Bogdan
Dosarul nr. 21r-2321/23
1-23062015-02-21r-15092023

D E C I Z I E
În numele Legii

11 decembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
având în componenţa sa:
Preşedintele de şedinţă ***Alexandru Spoială***
Judecătorii ***Denis Băbălău și Silvia Gîrbu***

a judecat în procedură scrisă, în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul avocatului Serghei Costin, în interesele condamnatului Mocanu Anatolie și recursul condamnatului Mocanu Anatolie, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 24 august 2023, prin care a fost respinsă plângerea condamnatului Mocanu Anatolie, înaintată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie.

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 02.05.2023 – 24.08.2023;
Instanța de recurs: 15.09.2023 – 11.12.2023.
Procedura de citare legală a fost efectuată.

Colegiul penal, ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziţiei generale din art. 447-448 Cod de Procedură penală, a procedat la examinarea cauzei penale fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurenți, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău, a –

C O N S T A T A T:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. *Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 24 august 2023*, a fost respinsă plângerea condamnatului Mocan Anatoli împotriva administraţiei Penitenciarului nr.12-Bender, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind neîntemeiată.

2. *Pentru a se pronunța cu încheierea dată, instanța de fond a reținut că* la 02.05.2023 condamnatul Mocan Anatolie s-a adresat instanței de judecată cu plângere împotriva administrației Penitenciarului nr.12-Bender, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

3. În plângere, condamnatul Mocan Anatolie a menționat că, în Penitenciarul 12-Bender se deține din data de 30.07.2021 în condiții inumane și degradante, lipsa obiectelor de primă necesitate, lipsa mobilierului necesar, lipsa în celulă a iluminației artificiale și naturală, prezența insectelor, alimentația este necalitativă.

Solicitările recurentului:

4. *Nefiind de acord cu soluția instanței de fond a declarat recurs avocatul Serghei Costin, în interesele condamnatului Mocanu Anatolie*, prin care a solicitat casarea încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 24.08.2023, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral plângerea condamnatului Mocan Anatoli împotriva administraţiei Penitenciarului nr.12-Bender referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Să fie constatat faptul deţinerii condamnatului Mocan Anatoli în Penitenciarul nr. 12-Bender în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO şi a libertăţilor fundamentale cu reducerea pedepsei pentru întreaga perioadă de detenţie.

5. În motivarea recursului apărarea a indicat că condamnatul consideră că instanţa neîntemeiat a concluzionat că condiţiile în care el a fost deţinut în Penitenciarul nr.12 - Bender, nu sunt inumane şi degradante.

6. Din cele expuse condamnatul consideră că instanţa nu a examinat cauza obiectiv sub toate aspectele, deoarece probele prezentate confirmă cele invocate de el şi anume faptul că, el nu a fost asigurat cu condiţii decente de trai. Dificultăţile cu care se confruntă în timpul detenţiei în Penitenciarul 12 - Bender au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar art. 3 din CEDO.

7. *Împotriva acestei încheieri, recurs a declarat condamnatul Mocanu Anatolie* prin care a solicitat admiterea recursului cu aplicarea prevederilor art. 473/2-473/4 Cod de procedură penală. Reducerea pedepsei pentru 10 zile de detenție cu 3 zile de reducere pentru perioada din 30.07.2021 până la 04.11.2022 și din 09.11.2022 până în prezent.

8. În motivarea recursului condamnatul Mocanu Anatolie a indicat că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 12 Bender sunt inumane și degradante

contrar art. 3 CEDO și anume, neasigurarea cu spațiul suficient de detenție de 4 m/p, lipsa unei ventilări adecvate a celulelor, deconectarea pe parcursul zilei a energiei electrice, calitatea apei potabile este foarte rea, lipsa lavoarelor în celule, veceurile nefuncționabile, plimbarea o oră pe zi săptămânal, celulele sunt insalubre, pline cu insecte parazitare, baie o dată pe săptămână, prin ce se constată încălcarea art. 3 CEDO.

9. Susține condamnatul că instanța de fond a emis o încheierea nemotivată, bazându-și soluția doar pe raportul prezentat de administrația instituției penitenciare, care nu a prezentat nici o dovadă că condițiile de detenție din P12 Bender sunt conform raportului.

10. *Cu referire la procedura de judecare a cauzei, Colegiul penal menționează că, prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) în vigoare din 22.08.2023 au fost operate modificări la art. 437-449 Cod de procedură penală.*

11. Potrivit noilor modificări operate la art. 447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

12. Respectând art. 447 alin. alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cât și principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă, până la data examinării recursului, în adresa instanței de recurs nu a fost depusă vreo referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

13. Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului declarat, prin prisma prevederilor legale, Colegiul penal consideră necesar de a admite cererile de recurs, cu casarea încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 24 august 2023 și remiterea cauzei penale la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecători, din următoarele considerente:

14. În conformitate cu prevederile art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia.

15. În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral şi ia una din următoarele soluţii, dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

16. Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

17. Instanţa, deşi era obligată să argumenteze convingător fiecare motiv invocat în parte, a ignorat aceste prevederi şi a pronunţat o încheiere nemotivată.

18. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanța de fond, ceea ce a dus la nerespectarea întru totul a dreptului condamnatului la un proces echitabil, în sensul că ultimul nu a beneficiat în deplină măsură de o anchetă efectivă, nefiind solicitate actele întru argumentarea soluției de respingere a cerințelor înaintate de către condamnatul Mocanu Anatolie împotriva administrației instituției penitenciare cu privire la condițiile de detenție din penitenciarul nr. 12 Bender.

19. Conform materialelor cauzei se stabilește că Mocan Anatoli a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani la 25 mai 2021, în baza art. 145 alin.(2) lit. j) Cod penal la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis.

20. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2021, s-a respins ca nefondat apelul declarat de avocat în interesul lui Mocan Andrei și a fost menținută fără modificări sentința primei instanțe.

21. Conform încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 22 noiembrie 2021 a fost admisă plângerea condamnatului împotriva Penitenciarului nr. 13-Chișinău, fiind constatată detenția în condiții contrare art. 3 CtEDO și i-a fost redusă pedeapsa cu 113 zile. Încheierea a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2022.

22. Potrivit raportului prezentat de reprezentantul Penitenciarului nr. 12-Bender, se atestă că Mocan Anatoli a fost deținut în Penitenciarul nr.12-Bender în perioadele 30.07.2021 – 04.11.2022 și începând cu 09.11.2022 până în prezent.

23. Totodată, actele cauzei denotă că, plângerea condamnatului Mocan Anatoli a fost adresată la 02.05.2023, când condamnatul se deţinea în Penitenciarul nr. 12 Bender și unde se deține până în prezent, iar potrivit rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante (CPT), cât şi a practicii CEDO, în ceea ce priveşte condiţiile sanitare, iluminarea şi ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, *excepţie fiind instituţia penitenciară nr. 1 din Taraclia, nr. 7 – Rusca şi nr. 17 din Rezina*, prin urmare în Penitenciarul nr. 12 Bender persistă condițiile inumane și degradante invocate de condamnatul Mocan Anatoli.

24. Mai mult ca atât, având Raportul anual de activitate pentru anul 2017, întocmit de Consiliul pentru Prevenirea Torturii potrivit căruia nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este inacceptabil, iar potrivit Raportului de bilanț al activității sistemului penitenciar pentru anul 2017, urmare a ultimei evaluări a capacității de cazare a sistemului penitenciar s-a stabilit că, în prezent în condiții de 4m2, în instituțiile penitenciare pot fi plasate 6735 de persoane, față de 8 7635 de persoane câte se deținеau la 31.12.2017. Totuși, luând în considerare necesitatea repartizării pe interior a deținuților pe categorii separate, conform prevederilor art. 205 Cod de executare al RM, se înregistrează aproximativ 5000 de persoane deținute în condiții de supraaglomerare.

25. În conformitate cu art. 473^4 alin. (1) Cod procedură penală, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.

26. În contextul dat, instanța de recurs atestă că, erorile admise de către instanța de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise, precum și să stabilească condițiile de deținere a condamnatului Mocan Anatoli din Penitenciarul nr. 12 Bender și anume să indice în ce celule a fost deținut, pe ce perioadă, câți m^2 dețin aceste celule și câte persoane sunt deținute în celulele indicate, prin urmare să facă o analiză detaliată toturor circumstanțelor, dar nu să preia informația oferită de administrația instituției penitenciare care conțin date generale și nu reflectă toate circumstanțele necesare care urmează a fi stabilite la examinarea a astfel de plângeri.

27. La rejudecarea cauzei instanța de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi în dependenţă de probele acumulate, să pronunţe o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanții la proces, cât și în cererile de recurs, cu probele anexate.

28. Conducându-se de prevederile art. 447-449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău,-

D E C I D E:

Se admite recursul avocatului Serghei Costin, în interesele condamnatului Mocanu Anatolie și recursul condamnatului Mocanu Anatolie, se casează integral încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 24 august 2023 cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei Alexandru Spoială

Judecătorii Denis Băbălău

Silvia Gîrbu